

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा						पूर्णाङ्क :- २००
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६० अङ्क २ प्रश्न X २० अङ्क = ४० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६० अङ्क २ प्रश्न X २० अङ्क = ४० अङ्क	३ घण्टा
२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता						पूर्णाङ्क :- ३०
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन - (५० अङ्क)

१. शासन पद्धति

- १.१ सबैधानिक विकासक्रम र वर्तमान संविधान
- १.२ संघ, प्रादेशिक र स्थानिय तहको शासन पद्धति
- १.३ नवीन सार्वजनिक शासन पद्धति र सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापन
- १.४ नेपालको सुरक्षा प्रणाली, व्यवस्थापन र चुनौतिहरु
- १.५ लोकतन्त्र, मानव अधिकार, कानूनी राज्य, समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- १.६ सूचनाको हक, पारदर्शिता

२. व्यवस्थापन

- २.१ व्यवस्थापनको परिचय, कार्य सिद्धान्त, आयाम र चुनौतिहरु
- २.२ आधुनिक व्यवस्थापनका समकालिन सम्भावना र चुनौतिहरु
  - २.२.१ ज्ञान व्यवस्थापन
  - २.२.२ प्रतिभा व्यवस्थापन
  - २.२.३ विविधता व्यवस्थापन
  - २.२.४ समय व्यवस्थापन
  - २.२.५ द्वन्द्व व्यवस्थापन
  - २.२.६ नेतृत्व र नियन्त्रण
  - २.२.७ आयोजना व्यवस्थापन: तर्जुमा, विश्लेषण, अनुगमन, मूल्यांकन र नेपालको आयोजना व्यवस्थापन प्रणाली
  - २.२.८ नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरुको व्यवस्थापन

३. मानव स्रोत व्यवस्थापन

- ३.१ परिचय, महत्व र ऐतिहासिक विकासक्रम
- ३.२ मानव स्रोत व्यवस्थापनको परिवर्तित भूमिका
- ३.३ मानव स्रोत व्यवस्थापनको रणनीतिक उद्देश्य, मूल्य र सिद्धान्तहरु
- ३.४ मानव स्रोत व्यवस्थापनका प्रवृत्तिहरु
- ३.५ कार्य विश्लेषण: परिचय, महत्व र तरिकाहरु
- ३.६ मानवस्रोत योजना: उद्देश्य, प्रकृया र पद्धतिहरु
- ३.७ भर्ना, छनौट, नियुक्ति, बढुवा र तलब सुविधा
- ३.८ कार्यसम्पादन मूल्यांकन: पद्धति, समस्या र सुधारका उपायहरु
- ३.९ उत्तराधिकार योजना
- ३.१० तालिम
- ३.११ संगठनात्मक व्यवहार, संस्कृति र श्रम सम्बन्ध

४. वित्तीय व्यवस्थापन

- ४.१ वित्तीय व्यवस्थापनको अर्थ, क्षेत्र र सैद्धान्तिक पक्ष
- ४.२ सरकारी वित्तीय प्रणाली: सरकारी वित्त, कर खर्च र सापटी
- ४.३ वित्तीय प्रणाली र वित्तीय बजार: पूँजी बजार, मुद्रा बजार, धितोपत्र बजार र स्टक एक्सचेञ्ज
- ४.४ बजेटका सिद्धान्त, प्रकार, महत्व र व्यवहारिकता
- ४.५ नेपालको सरकारी लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण र सार्वजनिक संस्थानहरुको लेखापद्धति

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.६ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन र विश्लेषण
- ४.७ International Financial Reporting Standard (IFRS) र Nepal Financial Reporting Standard (NFRS) सम्बन्धी जानकारी
- ४.८ वित्तीय स्थिरता, वित्तीय संस्कार र नेपालमा वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम
- ४.९ सामाजिक सुरक्षा प्रणाली र नेपालको विद्यमान अवस्था
- ४.१० अनिवार्य अवकाश कोष र योगदानमुखि निवृत्तभरण प्रणाली
- ४.११ अन्तरराष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरू - विश्व बैंक, IMF, ADB, AIIB, BRICS, WTO

खण्ड (ख) विकास प्रशासन र विकासका आयामहरू - (५० अङ्क)

१. विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ विकासका पक्षहरू : आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक र संस्थागत
- १.२ नेपालमा योजना : प्रयास, उपलब्धि र चुनौती
- १.३ विकास प्रक्रियामा विकासका साभेदारहरू एवं वैदेशिक सहयोग परिचालन
- १.४ विकासमा नागरिकको संलग्नता, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्थाहरू तथा विभिन्न समूहहरू
- १.५ विकासका समसामयिक आयामहरू- मानव विकास, सार्वजनिक-निजी साभेदारी, दीगो विकास, गरिवी निवारण, समावेशी विकास
- १.६ नेपालमा सामाजिक विविधताको अवस्था र परिणाम
- १.७ विविधता व्यवस्थापन, श्रोत व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, जन-व्यवस्थापन
- १.८ सार्वजनिक संस्थाहरू : उपलब्धि र चुनौतीहरू
- १.९ द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र बहुपक्षीय प्रबन्ध, महासन्धि र सम्झौता : नेपालको प्रतिवद्धता, अपेक्षा, प्रयास र दायित्व
- १.१० छिमेकी मुलुकसंग नेपालको पहुँच
- १.११ प्रमुख अन्तर्राष्ट्रिय संघ र एजेन्सीहरू
- १.१२ महिला, लैङ्गिकता तथा समावेशिता
- १.१३ अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली र नेपालमा यसको प्रयोग

२. व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकता

- २.१ सार्वजनिक जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व
- २.२ व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकताको अवधारणा र आयामहरू
- २.३ सार्वजनिक प्रशासनमा व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकताको प्रबर्द्धनका उपाय र वर्तमान अवस्था
- २.४ भ्रष्टाचार निवारण तथा भ्रष्टाचार निवारणका लागि गरिएका व्यवस्थाहरू

३. समसामयिक मुद्दाहरू

- ३.१ दीगो विकास र पर्यावरण
- ३.२ गरिवी निवारण
- ३.३ लैङ्गिक सवाल
- ३.४ सुशासन
- ३.५ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
- ३.६ आर्थिक कुटनीति
- ३.७ रणनीतिक योजना प्रकृया
- ३.८ वार्ता र सम्झौता

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.९ सार्वजनिक नीजि साभेदारी
३.१० गैरसरकारी र नीजि क्षेत्र
३.११ बौद्धिक सम्पत्ति
३.१२ नेपालमा स्वास्थ्य बीमा

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन	(क)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
	(ख)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
जम्मा		१००	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड क - (५० अङ्क)

१. प्राधिकरण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - १.१ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको संगठनात्मक व्यवस्था
  - १.२ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको वित्तीय अवस्था सम्बन्धी ज्ञान
  - १.३ नेपालमा हवाई यातायातको विकासक्रम र चुनौती
  - १.४ ICAO Safety Management System सम्बन्धी ज्ञान
  - १.५ प्राधिकरणको योजना, बजेट र आयश्रोतहरु
  - १.६ विमान स्थलमा गैह्र हवाई सेवा आयको स्थिती र वृद्धिका उपायहरु
  - १.७ विमानस्थल व्यवस्थापनमा देखिका नयाँ आयामहरु
  - १.८ ICAO Universal Safety Oversight Audit Program (USOAP) सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान

२. लेखा र लेखापरीक्षण
  - २.१ लेखा प्रणालीको विकासक्रम
  - २.२ दोहोरो लेखा प्रणालीको महत्व, सिद्धान्त र विशेषता
  - २.३ लेखाका मापदण्डहरुको प्रयोग र महत्व
  - २.४ लेखा परिक्षण मापदण्डहरुको प्रयोग र महत्व
  - २.५ आन्तरिक लेखा परिक्षण
  - २.६ अन्तिम लेखा परिक्षण
  - २.७ सामयिक लेखा परिक्षण
  - २.८ कार्यमुलक लेखा परिक्षण
  - २.९ व्यवस्थापन लेखा परिक्षण
  - २.१० सामाजिक लेखा परिक्षण
  - २.११ कर लेखा परिक्षण
  - २.१२ आन्तरिक नियन्त्रणका पद्धतिहरु
  - २.१३ आन्तरिक नियन्त्रण र आन्तरिक लेखा परिक्षणको अन्तर सम्बन्ध
  - २.१४ लेखा परिक्षणबाट औल्याइएका वेरुजुका प्रकारहरुको लेखांकन र फछ्यौट गर्ने व्यवस्था
  - २.१५ एकल खाता कोष प्रणाली
  - २.१६ राजश्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
  - २.१७ आयोजना लेखा र तयार गर्ने विधि
  - २.१८ लेखांकन समायोजनहरु
    - २.१८.१ Accrual and outstanding
    - २.१८.२ Prepaid expenses
    - २.१८.३ Reconciliation of Account
    - २.१८.४ Adjustments
    - २.१८.५ Disclosure
  - २.१९ जिम्मेवारी लेखांकन
    - २.१९.१ लागत केन्द्र
    - २.१९.२ मुनाफा केन्द्र
    - २.१९.३ लगानी केन्द्र
  - २.२० वित्तीय लेखांकन
  - २.२१ व्यवस्थापन लेखांकन
  - २.२२ लागत लेखांकन

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.२३ आम्दानी लेखांकन
- २.२४ मुद्रा लेखांकन
- २.२५ चार्ट अफ एकाउण्ट
- २.२६ आयकर लेखांकन
- २.२७ म.अ.कर लेखांकन
- २.२८ लेखा निर्देशिका
- २.२९ Nepal Financial Reporting Standards (NFRS)

३. वित्तीय विवरणहरूको तयारी र प्रतिवेदन व्यवस्था

- ३.१ परिक्षण सूची
- ३.२ आय तथा व्यय विवरण
- ३.३ वासलात
- ३.४ नगद प्रवाह विवरण
- ३.५ कोष प्रवाह विवरण
- ३.६ नगद तथा तरलता व्यवस्थापन पद्धति
- ३.७ प्रतिवेदन प्रणाली

४. आर्थिक प्रशासन

- ४.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- ४.२ बजेटको अर्थ, सिद्धान्त, प्रकार र महत्व
- ४.३ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियन्त्रण । Program Budget, Performance Budget, Zero base Budget
- ४.४ वित्तीय योजना
- ४.५ एकल खाता कोष: परिचय, उद्देश्य, विशेषता तथा महत्व
- ४.६ कर: अर्थ, उद्देश्य, प्रकार तथा महत्व
- ४.७ सार्वजनिक खर्च, सार्वजनिक आय र सार्वजनिक ऋण
- ४.८ आर्थिक प्रशासनमा जिम्मेवारी र जवाफदेही:(आर्थिक कारोवारमा वित्तीय तथा प्रशासकीय जवाफदेहीको आवश्यकता, आर्थिक प्रशासनमा प्रशासकीय प्रमुखहरूको जिम्मेवारी र जवाफदेहीको व्यवस्था, आर्थिक अनुशासनको मौजुदा स्थिति र समस्या)
- ४.९ आर्थिक नीति, वित्तीय नीति, मौद्रिक नीति र विदेशी विनिमय नीति
- ४.१० नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको राजस्वका श्रोतहरू
- ४.११ लिलाम सम्बन्धी व्यवस्था

५. जिन्सी तथा वित्तीय व्यवस्थापन र नियन्त्रण

- ५.१ जिन्सी व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण
- ५.२ जोखिम व्यवस्थापन
- ५.३ Financial Management Functions
- ५.४ Working Capital Management
- ५.५ Investment Appraisal Systems
- ५.६ Cost of Debt and Capital
- ५.७ Rate of return
- ५.८ Financial Ratio Analysis
- ५.९ Ethics and Corruption Control
- ५.१० Credit management
- ५.११ Financial Accountability and Transparency

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड ख - (५० अङ्क)

६. योजना र बजेट

- ६.१ योजनाहरूको विकासक्रम, निर्माण प्रकृया, समस्या तथा चुनौतिहरू
- ६.२ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियन्त्रण
- ६.३ खर्चका प्रकार
- ६.४ राजस्वका आधारहरू
- ६.५ रकमान्तर व्यवस्था
- ६.६ Strategic Planning and Action Plan
- ६.७ Income tax planning
- ६.८ Project Management

७. बैकिङ, मुद्रा तथा विमा

- ७.१ Fundamental Knowledge of Banking System
- ७.२ Exchange rate and its impact
- ७.३ Banking and Financial Support
- ७.४ Insurance and risk management
- ७.५ Global currency

८. वैदेशिक सहायता

- ८.१ वैदेशिक सहायताको आवश्यकता र महत्व
- ८.२ वैदेशिक सहायताको प्रकारहरू र भुक्तानी प्रकृया
- ८.३ सोधभर्ना व्यवस्था
- ८.४ विनिमय दर निर्धारण र व्यवस्थापन
- ८.५ Procurement Guideline -World Bank and ADB
- ८.६ Debt Financing
- ८.७ वैदेशिक श्रोतबाट प्राप्त ऋण, अनुपातको लेखा
- ८.८ Project Account तयारी सम्बन्धमा

९. ऐन तथा नियमहरू

- ९.१ लेखा परिक्षण ऐन, २०४८
- ९.२ आयकर ऐन, २०५८ र नियमावली २०५९
- ९.३ गैर सैनिक हवाई उडान ऐन, २०५१ र गैर सैनिक हवाई उडान नियमावली, २०५२
- ९.४ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
- ९.५ नागरिक उड्डयन नियमावली, २०५८
- ९.६ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरूको सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
- ९.७ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५७
- ९.८ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०६७
- ९.९ नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३
- ९.१० सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- ९.११ भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४
- ९.१२ सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
- ९.१३ आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०६४
- ९.१४ सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, आर्थिक प्रशासन समूह लेखा उपसमूह, उपनिर्देशक, दशौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ९.१५ पर्यटन नीति, २०६५
९.१६ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
९.१७ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८
९.१८ जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
९.१९ हवाई नीति २०६३
९.२० मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३

दोस्रो पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

दोस्रो पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
सेवा सम्बन्धी	(क)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
	(ख)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
जम्मा		१००	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०